

M. S.

Geesti-ma rahwa
K a l e n d e r,

ehk

Läht-Kamat
1842

aasta peäle, parrast meie
Issanda Jesusse Kristusse
sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Talliinas,
trükkitud Lindworsi kirjadega.

Märkide selletaminne.

- Noor = fu.
 Essimenne werend.
 Täis = fu.
 Wiimne werend.
 p. pään.
 p. l. pärrast lounat.
 e. l. enne lounat.
 P. Pühha.

Der Druck dieses Kalenders, der nicht aus den Ostsee-Provinzen ausgeführt werden darf, ist unter der Bedingung erlaubt, daß die gesetzliche Zahl von Exemplaren der Censur-Comität eingeliefert wird.

Dorpat, den 26. September 1841.

(L. S.)

Censor Sahmen.

Sündind asja ataarw.

Pomissese tännini	5791	aast.
Kristusse sündimissese tännini	1842	—
Et Tallinna ülesehitati . . .	623	—
Et ramarud hakkati trükkima	402	—
Pärrast Lutterusse dige usso ülleswõtmist	325	—
Et Peterpurri liina ehhitama hakkati	139	—
Et meie Ma Wenne-rigi wals litsusse alla sai	132	—
Et suurikoli Tartus asutatati	40	—
Et usti rougid hakkati pannema	39	—
Et Prantsus Wenne-maale tulli ja Moskwa liina ärrapõlletas	30	—
Et Tallinna-maal priust kulus- tati	25	—
Et Riia-maal priust kulus- tati	22	—
Et Keiser Nikolai wallitse- mas on	17	—

Joulo ja Wastla päwa wahhel on 9 näd-
dalat ja 2 päwa.

Kristusse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.

1 Neljasp.	Neäri pään.	Alita Jum.
2 Rede.	Abel, Set	Kange
3 Laupäät.	Enok	külm,

Jofep põggeneb Egiptusse male. Matt. 2, 13.

4 Pühhap.	P. p. Neäri	wahhel
5 Esmasp.	Simeon	pehmed
6 Teisip.	3 Kunn. Pühha.	
7 Keßnäd.	Julianus	 10, Op. l.
8 Neljasp.	Erart	
9 Rede.	Deatus	
10 Laupäät.	Paawli pään.	ilmad ja

Jesús 12 aastat wanna. Luf. 2, 41.

11 Pühhap.	1 P. p. 3. K. P.	lumme;
12 Esmasp.	Rein	saddo.
13 Teisip.	Hilarius	
14 Keßnäd.	Robert	 7, 28 p. l.
15 Neljasp.	Elidrik	
16 Rede.	Risbert	Umbne ilm.
17 Laupäät.	Tõnnise pään.	

Pulmad Rana linnas. Joann. 2, 1.

18 Pühhap.	2 P. p. 3. K. P.	Pohja
19 Esmasp.	Sara	tuled towad
20 Teisip.	Waab. Seb.	
21 Keßnäd.	Neto	 0,5 p. l.
22 Neljasp.	Madlena	
23 Rede.	Lotta	langet
24 Laupäät.	Timoteus	külma.

Pealikust Kapernauma linnas. Matt. 8, 1.

25 Pühhap.	3 P. p. 3. K. P., Paaw. ümb.	
26 Esmasp.	Policarpus	Tulleswad
27 Teisip.	Krisostomus	pehmed
28 Keßnäd.	Karel	
29 Neljasp.	Samuel	 1, 33 p. l.
30 Rede.	Udelgund	
31 Laupäät.	An	ilmad.

12 nemeal selle ku päwal touseb päike kello 8 ja
 ühhe pole tundi, lähkääb loja kello 3 ja ühhe
 pole tundi. Pään on pitk 7 tundi, ja 8 17 tundi.

Webruarius.

Rüünla: fu.

Kristus sunnib tuled. Matt. 8, 23.

1 Pühhap.	4 P. p. 3. R. P.	Wähhe
2 Esmasp.	Rüünla pääw.	külma ja
3 Teisp.	Hanna	umbne
4 Kestnäd.	Weronika	ilm.
5 Neljasp.	Agata	
6 Kede.	Tora	 1, 19 p. l.
7 Laupääw.	Rikard	

Umbrohhust. Matt. 13, 24.

8 Pühhap.	5. P. p. 3. R. P.	Katige
9 Esmasp.	Apolonia	külm.
10 Teisp.	Kolastika	Wähhe
11 Kestnäd.	Elwina	
12 Neljasp.	Eulalia	
13 Kede.	Penigna	 5, 56 e. l.
14 Laupääw.	Walentin	

Wina: mäest. Matt. 20, 1.

15 Pühhap.	9. P. e. Kr. üll. P.	pehmemad
16 Esmasp.	Jula	ilmad.
17 Teisp.	Konstansia	

Sel kuul on 28 päwa.

18 Kestnäd.	Konfordia	Selle
19 Neljasp.	Sim. Ap.	järrel
20 Kede.	Eigarius	 3, 0 e. l.
21 Laupääw.	Jesaias	

Rüüwi Mehhest. Luk. 8, 4.

22 Pühhap.	8. P. e. Kr. üll. P.	Peetri p.
23 Esmasp.	Mina	wägga
24 Teisp.	Maddise p.	külmad
25 Kestnäd.	Wiktorius	ilmad.
26 Neljasp.	Nestor	
27 Kede.	Leander	 8, 7 e. l.
28 Laupääw.	Iustus	

16nemal selle ku päwal touseb päike kello 7, lähhäb loja kello 5. Pääw on 10, 8 14 tundi pikk.

Martsius.

Paasto - ku.

Kristusse kannatamine. Luf. 18, 31.

1 Pühhap.	Paasto P.	Külw
2 Esmasp.	Medea	
3 Teisip.	Wastlapääw.	lähhäb
4 Keßnäd.	Tuhka pääw.	
5 Neljasp.	Angelus	wähhemaks,
6 Rede.	Kotwrid	ja
7 Laupääw.	Perpetua	

Kristus kiusatasse. Matt. 4, 1.

8 Pühhap.	1 P. Paastus.	 9, 20 e. l.
9 Esmasp.	Põri pääw.	
10 Teisip.	Mefus	louna
11 Keßnäd.	Palwe pääw.	tuled
12 Neljasp.	Krefor	towad lund.
13 Rede.	Ernst	 8, 35 p. l.
14 Laupääw.	Safarias	

Kananea naefest. Matt. 15, 21.

15 Pühhap.	2 P. Paastus.	Kanged
16 Esmasp.	Aleksandes	tuled
17 Teisip.	Eruta	

Sel kuul on 31 päwa.

18 Keßnäd.	Kabriel	towad
19 Neljasp.	Josep	sulla ilma.
20 Rede.	Olga	 8, 8 p. l.
21 Laupääw.	Pent	

Kristus aiab furratid wälja. Luf. 11, 14.

22 Pühhap.	3 P. Paastus.	
23 Esmasp.	Tiits	Selged
24 Teisip.	Kasimir	
25 Keßnäd.	Paast. Mar. p.	head
26 Neljasp.	Emanuel	
27 Rede.	Kustaw	pawad.
28 Laupääw.	Kideon	

5000 mehhe sõdmißfest. Joann. 6, 1.

29 Pühhap.	4 P. Paastus.	
30 Esmasp.	Adonius	 0, 9. e. l.
31 Teisip.	Tetlaus	

ionemal selle ku päwal touseb päike kello 6, lähhäb loja kello 6. Pääw on 12, ja õ 12 tundi pikk.

Aprillis.

Jürris ehk Mahla - ku.

1 Keßnäd.	Karjal. pääw.	Wägga
2 Neljasp.	Paulina	head
3 Rede.	Werdinand	pääwad,
4 Laupääw.	Ambrosius	

Jesus kirowidega wißsatud. Joann. 8, 46.

5 Pühhap.	5 P. Paastus.	
6 Esmasp.	Kõlestin	 8, 11 e. l.
7 Teisip.	Aron	
8 Keßnäd.	Liborius	wahhel
9 Neljasp.	Pogislaus	d. külmad
10 Rede.	Esekiel	
11 Laupääw.	Leo	ja

Kristusse jisse; sõitmisest. Matt. 21, 1.

12 Pühhap.	6 P. Paastus.	
13 Esmasp.	Justinus	 1, 6 e. l.
14 Teisip.	Künni pääw.	
15 Keßnäd.	Olimpia.	
16 Neljasp.	Suur Neljasp.	heitlikud
17 Rede.	Suur Rede.	ilmad.
18 Laupääw.	Walerian	

Sel kuul on 30 päwa.

Kristusse ülestõusmisest. Mark. 16, 1.

19 Pühhap.	Es sim. P.	Wihma
20 Esmasp.	Teine P.	 2, 24 p. l.
21 Teisip.	Kolmas P.	
22 Keßnäd.	Kajus	ja
23 Neljasp.	Jürris pääw.	päwa
24 Rede.	Albert	paistet
25 Laupääw.	Markusse pääw.	

Kinnipandud uksest. Joann. 20, 19.

26 Pühhap.	1. P. p. üll. P.	seäl
27 Esmasp.	Anastasius	
28 Teisip.	Witalis	 1, 16 p. l.
29 Keßnäd.	Reimund	
30 Neljasp.	Erastus	wahhel.

12nemal selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 4, ning lähkää loja pool tundi pärrast kello 7. Pääw on pikk 15, ja d 9 tundi.

1 Rede.	Wolbri päänw.	Ilm
2 Laupäänw.	Sigismund	

Heast karjatsest. Joann. 10, 12.

3 Pühhap.	2. P. p. üll. P.,	+ Leidminne.
4 Esmasp.	Wlorian	wägga
5 Teisp.	Kottard	 1, 48 p. l.
6 Keßnäd.	Susanna	
7 Neljasp.	Ulrika	heitlik.
8 Rede.	Tanislauß	Ennamiste
9 Laupäänw.	Niggulas	

Ürrikeße aia pärrast. Joann. 16, 16.

10 Pühhap.	3. P. p. üll. P.	head
11 Esmasp.	Ponkratius	ja
12 Teisp.	Henriette	 11, 18 p. l.
13 Keßnäd.	Serwatus	
14 Neljasp.	Kristian	selged
15 Rede.	Sohwi	ilmad.
16 Laupäänw.	Greet	

Kristusse ärraminneisest. Joann. 16, 5.		
17 Pühhap.	4 P. p. üll. P.	Jaggapäänw
18 Esmasp.	Erik	lähhäb
19 Teisp.	Wilip	
20 Keßnäd.	Ernestina	 8, 29 p. l.
21 Neljasp.	Pontusine	foe
22 Rede.	Emilie	suremaks.
23 Laupäänw.	Tesiderius	

Digest pallumiseest. Joann. 16, 23.

24 Pühhap.	5 P. p. üll. P.	Pilwine
25 Esmasp.	Urbanus	taewas ja
26 Teisp.	Eduard	mürrista
27 Keßnäd.	Eudolp	 11, 52 p. l.
28 Neljasp.	Suur + päänw.	missed
29 Rede.	Mart	wihma
30 Laupäänw.	Wikand	

Rõmustajast Waimust. Joann. 15, 26.

31 Pühhap.	6 P. p. üll. P.	ja rahhega.
------------	-----------------	-------------

8mal selle fu päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 3, ning lähhäb loja pole tundi pärrast kello 8. Päänw on pitk 17, d agga 7 tundi.

Junius.

Jani - ku.

1 Esmasp.	Kotikal	Wägga
2 Teisip.	Martellus	sojad
3 Keßnäd.	Emma	 6, 20 p. l.
4 Neljasp.	Zarius	
5 Rede.	Poniwastus	suised
6 Laupäaw.	Artemius	ilmad.

Pühhaß Waimust. Joann. 14, 23.		
7 Pühhap.	Nelli Pühhi.	Selge
8 Esmasp.	Teine Pühha.	taemas ja
9 Teisip.	Kolmas Pühha.	Pitkem p.
10 Keßnäd.	Hans	 11, 0 p. l.
11 Neljasp.	Parnabas	
12 Rede.	Pasillides	allast
13 Laupäaw.	Tobias	wägga

Kristus ja Nifodemus. Joann. 3, 1.		
14 Pühhap.	3 aino Jum. P.	sojad
15 Esmasp.	Widi päaw.	
16 Teisip.	Justina	päwad.
17 Keßnäd.	Nikander	
18 Neljasp.	Homerus	Nasked

Sel kuul on 30 päwa.

19 Rede.	Kerwasius	 1, 19 e. l.
20 Laupäaw.	Wlorentin	

Rikkast mehhest. Luk. 16, 19.		
21 Pühhap.	1 P. p. 3. a. J. P.	mürrista
22 Esmasp.	Karolina	missed
23 Teisip.	Pasilius	ja
24 Keßnäd.	Jani päaw.	
25 Neljasp.	Webronia	
26 Rede.	Jeremias	 8, 39 e. l.
27 Laupäaw.	Eadislauß	

Sureß dhto: sõma: aiast. Luk. 14, 16.		
28 Pühhap.	2 P. p. 3. a. J. P.	wihma
29 Esmasp.	Peter Pawli p.	saud.
30 Teisip.	Eufina	

ionemal selle ku päwal touseß päike 3 we:
rendit pärrast kello 2, ning lähhäb loja üks we:
rend pärrast kello 9. Päaw on pitt 18 ning üks
pool tundi, õ agga 5 ning üks pool tundi.

1 Keskänd.	Teobald	Keige
2 Neljasp.	H. Mar. pääw.	 11,44 p.l.
3 Rede.	Kornelius	
4 Laupääw.	Ulrik	illusamad

Kaddunud lambast. Luf. 15, 1.

5 Pühhap.	3 P. p. 3. a. J. P.	ilmad
6 Esmasp.	Hektor	
7 Teisip.	Temetrius	jämäd
8 Keskänd.	Kilian	
9 Neljasp.	Kirillus	selle pole
10 Rede.	7 Wenda.	 0,35 p.l.
11 Laupääw.	Eleonora	

Olge armolisfeb. Luf. 6, 36.

12 Pühhap.	4 P. p. 3. a. J. P.	fu aial
13 Esmasp.	Marrette pääw.	allati.
14 Teisip.	Ponawent	Selle järvel
15 Keskänd.	Apost. jagg.	umbne
16 Neljasp.	August	
17 Rede.	Aleksius	 4, 20 p. l.
18 Laupääw.	Rosina	

Rohkest kallafagist. Luf. 5, 1.

19 Pühhap.	5 P. p. 3. a. J. P.	pilwine
20 Esmasp.	Elias	ilm,
21 Teisip.	Daniel	wihma
22 Keskänd.	Maria Magd.	ja
23 Neljasp.	Oskar	tuult.
24 Rede.	Kristina	
25 Laupääw.	Jakobi pääw.	 4, 24 p. l.

Wariseride õigussest. Matt. 5, 20.

26 Pühhap.	6 P. p. 3. a. J. P.	Wägga
27 Esmasp.	Marta	
28 Teisip.	Pantalon	head
29 Keskänd.	Olowi pääw.	
30 Neljasp.	Kermanus	ilmad.
31 Rede.	Rebekka	

12nemal selle fu päwal touseb päife pole tundi
 pärrast kello 3, ning lähkää loja pole tundi pärrast
 kello 8. Pääw on pitk 17, 6 agga 7 tundi.

Augustus.

Leikussese ku.

1	Laupäaw.	Peetri wang.	 7, 0 e. l.
---	----------	--------------	--

4000 mehhe sōdtmissfest. Mark. 8, 1.

2	Pühhap.	7 P. p. 3. a. J. P.	Ullati
3	Esmasp.	Eleasar	kaunid
4	Teisip.	Tominiufus	head ilmad,
5	Keſſnād.	Oswald	mürristas
6	Neljasp.	Eugenius	missaga,
7	Rede.	Edrno	
8	Laupäaw.	Kerhard	

Walle; prohwetidest. Matt. 7, 15.

9	Pühhap.	8 P. p. 3. a. J. P.	 8, 52 e. l.
10	Esmasp.	Lauritse päaw.	
11	Teisip.	Hermann	mis
12	Keſſnād.	Klara	ilma
13	Neljasp.	Hildebert	willuks
14	Rede.	Klementine	teeb.
15	Laupäaw.	Ruffi Mar. p.	

Ullekohtusest maia piddajast. Luk. 16, 1.

16	Pühhap.	9 P. p. 3. a. J. P.
----	---------	---------------------

Sel kuul on 31 päwa.

17	Esmasp.	Willibald	 5, 27 e. l.
18	Teisip.	Leno	
19	Keſſnād.	Sebald	Siis
20	Neljasp.	Pernard	tullewad
21	Rede.	Rut	wägga
22	Laupäaw.	Wilipert	

Jerusalemma liina ärrarifmissfest. Luk. 19, 41.			
23	Pühhap.	10 P. p. 3. a. J. P.	 11, 54 p. l.
24	Esmasp.	Pertli päaw.	
25	Teisip.	Eudwif	Kallid
26	Keſſnād.	Treneus	sunwised
27	Neljasp.	Kebhard	pāwad.
28	Rede.	Augustinus	
29	Laupäaw.	Joann. huff.	

Wariserist ja tõlnerist. Luk. 18, 9.

30	Pühhap.	11 P. p. 3. a. J. P.	 5, 37 p. l.
31	Esmasp.	Rebekka	

14nemal selle ku päwal touseb päike 3 werend
dit pärrast kello 4, ning lähhåb loja werend pärr.
kello 7. Päaw on pitt 14 ning üks pool, 8
agga 9 ning üks pool tundi.

September. Suggise ehk Mihkli = fu.

1 Teisip.	Elidius	Tult,
2 Keßnäd.	Lisa	wihma ja
3 Neljasp.	Reinard	päwa
4 Rede.	Kai	
5 Laupäaw.	Moses	
Kurdist ja teletumast. Mark. 7, 31.		
6 Pühhap.	12 P.p.3.a.J.P.	paistet.
7 Esmasp.	Regina	 8, 12 p.l.
8 Teisip.	Mar. sünd. p.	
9 Keßnäd.	Pruno	
10 Neljasp.	Sostenes	Ilm lähhäb
11 Rede.	Pööri päaw.	willuks,
12 Laupäaw.	Sirus	
Preestrist ja lewitist. Luf. 10, 23.		
13 Pühhap.	13 P.p.3.a.J.P.	agga fu
14 Esmasp.	† üllendaminne.	
15 Teisip.	Nikodemus	 4, 48 p.l.
16 Keßnäd.	Leontina	
17 Neljasp.	Josepina	
18 Rede.	Gottlob	lõppetussel
19 Laupäaw.	Werner	

Sel kuul on 30 päwa.

Kümnest piddali = többisest. Luf. 17, 11.

20 Pühhap.	14 P.p.3.a.J.P.	tulleswad
21 Esmasp.	Matteusse päaw.	
22 Teisip.	Morits	 8, 2. e.l.
23 Keßnäd.	Osea	
24 Neljasp.	Joann. sam.	jälle
25 Rede.	Kleowas	sojad
26 Laupäaw.	Harald	

Mammonast. Matt. 6, 24.

27 Pühhap.	15 P.p.3.a.J.P.	päwad.
28 Esmasp.	Wentzel	
29 Teisip.	Mihkli päaw.	 8, 19 e.l.
30 Keßnäd.	Hironimus	

12nemal selle fu päwal touseb päike kello 6, ning lähhäb loja kello 6. Päaw on pitk 12, ning 8 ka 12 tundi.

Oktober.

Wina = ehk Roja = ku.

1 Neljasp.	Wolmar	Ilm on umbne
2 Rede.	Wodemar	
3 Laupääd.	Jairus	

Maini: liina furnust. Luf. 7, 11.

4 Pühhap.	16 P.p.3.a.3.P.,	Leikusse P.
5 Esmasp.	Wridebert	ja
6 Teisip.	Luisa	niiske.
7 Keßnäd.	Malo	 0, 51 e. l.
8 Neljasp.	Tomasia	Wihmased
9 Rede.	Zionisius	
10 Laupääd.	Melkior	

Wee: többisest. Luf. 14, 1.

11 Pühhap.	17 P.p.3.a.3.P.	ja se
12 Esmasp.	Walwrid	järrel
13 Teisip.	Teresia	tormised
14 Keßnäd.	Kalikstus	 2, 19 e. l.
15 Neljasp.	Heddo	
16 Rede.	Kallus	
17 Laupääd.	Leonhard	

Sel kuul on 31 päwa.

Suremast kääsust. Matt. 22, 34.

18 Pühhap.	18 P.p.3.a.3.P.,	Lukassee p.
19 Esmasp.	Lutsius	Külmad
20 Teisip.	Welisius	ööd.
21 Keßnäd.	Ursel	 5, 46 p. l.
22 Neljasp.	Kordula	Niisked
23 Rede.	Sewerin	
24 Laupääd.	Salome	

Alwatud innimessest. Matt. 9, 1.

25 Pühhap.	19 P.p.3.a.3.P. (Lutter. õige usso üll. P.)	ja
26 Esmasp.	Amandus	santid
27 Teisip.	Kapitolin	 2, 53 e. l.
28 Keßnäd.	Simon Judas.	
29 Neljasp.	Engelhard	
30 Rede.	Upsalon	
31 Laupääd.	Wolfgang	ilmad.

16nemal selle ku päwal touseb päike pole tundi
pärrast kello 7, ning lähhäb loja pole tundi pärrast
kello 5. Pääd on pitk 9, 8 15 tundi.

November.

Talwe-ku.

Pulma rideft. Matt. 22, 1.

1 Pühhap.	20 P.p.3.a.3.P.	Pühhadep.
2 Esmasp.	Hingede pääw.	Külm
3 Teisp.	Gottlieb	lähhab
4 Keſenäd.	Otto	fangemaks.
5 Neljasp.	Plandina	
6 Rede.	Käſpar	 5, 7 e. l.
7 Laupääw.	Paltſar	

Runningamehhe poiast. Joann. 4, 47.

8 Pühhap.	21 P.p.3.a.3.P.	Pahhad,
9 Esmasp.	Jobſt	külmad ja
10 Teisp.	Mart. Lutter.	lummesaofed
11 Keſenäd.	Mart. Piisk.	ilmad.
12 Neljasp.	Jonas	
13 Rede.	Urkadius	 10, 37 e. l.
14 Laupääw.	Pridrik	

Kawwalast ſulliaſeſt. Matt. 18, 23.

15 Pühhap.	22 P.p.3.a.3.P.	Weel
16 Esmasp.	Ottomar	fangemad
17 Teisp.	Alweus	

Sel kuul on 30 päwa.

18 Keſenäd.	Kelaſius	külmad
19 Neljasp.	Eiſbet	tullewad.
20 Rede.	Amos	 5, 53 e. l.
21 Laupääw.	Maria ohwerd.	

Kohto: rahhaſt. Matt. 22, 15.

22 Pühhap.	23 P.p.3.a.3.P.	Turnutte P.
23 Esmasp.	Klement	Tormised
24 Teisp.	Jofias	pääwad,
25 Keſenäd.	Kaddrina pääw.	ja ſaab
26 Neljasp.	Konrad	wägga
27 Rede.	Jetta	 10, 3 e. l.
28 Laupääw.	Künter	

Kriſtuſſe ſiſſeſdõitmiſſeſt. Matt. 21, 1.

29 Pühhap.	1 Kr. tull. P.	paljo
30 Esmasp.	Andreſſe pääw.	lund.

õmal ſelle ku päwal touſeb päike pole tundi
päärast kello 8, ning lähhab loja pole tundi pä-
rast kello 3. Pääw on pitk 7, agga õ 17 tundi.

1 Teisp.	Arend	Selge taewas 8, 24 p. l.
2 Keskäd.	Kandidus	
3 Neljasp.	Tala	
4 Rede.	Parbo	
5 Laupäaw.	Sabina	

Tähhed enne wimist Päwa. Luf. 21, 25.

6 Pühhap.	2 Kr. tull. P.	Niggola p. ja wägga 6, 24 p. l.
7 Esmasp.	Antonia	
8 Teisp.	Mar. sam.	
9 Keskäd.	Lühhem päaw.	
10 Neljasp.	Judit	
11 Rede.	Elso	
12 Laupäaw.	Ottilia	

Joannes wangitornis. Matt. 11, 2.

13 Pühhap.	3 Kr. tull. P.	fange kül. m. Külm lähhab
14 Esmasp.	Nikasilus	
15 Teisp.	Johanna	
16 Keskäd.	Albina	
17 Neljasp.	Ignatius	

18 Rede.	Kristow	 8, 41 p. l.
19 Laupäaw.	Pott	

Joannesse tunnistusfest. Joann. 1, 19.

20 Pühhap.	4 Kr. tull. P.	wähhemaks ja taewas on pilwne.
21 Esmasp.	Toma päaw.	
22 Teisp.	Peata	
23 Keskäd.	Tagobert	
24 Neljasp.	Adam. Ewa	
25 Rede.	Joulo	
26 Laupäaw.	Teine Pühha.	

Immeke pannemissest. Luf. 2, 33.

27 Pühhap.	P. p. Joulo.	 9, 31 p. l. Saggedaste lumme saddo.
28 Esmasp.	Gita laste p.	
29 Teisp.	Noa	
30 Keskäd.	Tawet	
31 Neljasp.	Silwester	

Ionemal selle ku päwal touseb päike werend pär:
rast kello 9, ja lähhab loja 3 werendit pärrast
kello 2. Päaw on pitk 5 ja üks pool tundi, ö
18 ja üks pool tundi.

Päwa: ja Ku: warjutamisfed.

Sel aastal warjutakse Päike kaks kord ja Ku kaks kord, agga meie maal ei olle muud, kui üks Päwa ja üks Ku warjutamine nãhha, need mollemad essimesfed, mis siin al on nimmetud.

Esimesenne on meie maal nãhtaw Ku warjutamine 14mal Meäri-ku päwal. Hakkatus on kello 5, 56 minuti pärast lounat ja lõppetus kello 8, 48 minuti. Reigelaie warjutamine 9½ tolli, on kello 7, 22 minuti.

Teine on meie maal nãhtaw Päwa: warjutamine 26mal Jani-ku päwal. Hakkatus on kello 7, 50 minuti enne lounat ja lõppeb kello 10.

Kolmas on meie maal nãggematta Ku: warjutamine 10. Heina-ku päwal kello 1 pärast lounat.

Neljas on meie maal nãggematta Päwa: warjutamine 19mal Joulo-ku päwal kello 6 p. l.

Uasta muutmisfed.

Kewwade hakkab 9. Paasto-ku päwal, kello 1, 44 minuti e. l. Siis on pãdw ja õ õhhe pikkused.

Sui hakkab 9mal Jani-ku päwal, kello 10, 52 minuti p. l. Siis on meil teigepikkem pãdw.

Süggise hakkab 11mal Mihkli-ku päwal, louna kello 0, 56 minuti. Siis jälle on pãdw ja õ õhhe pikkused.

Talwe hakkab 9mal Joulo-ku päwal, kello 8, 26 minuti p. l. Siis on meil teigelühhem pãdw.

Teädaandminne mil, ja kus lada piddamist on.

1. Eesti - ma Rubbernemangus.

Talliñas: 1) suur saksa laat 20ma Junist, ku otsani. 2) Mihkli-ku 26, 27. ja 28. päwal petakse weiste ja hobboste lata.

Kakwerres: 1) Meäri-ku 27. ja 28mal päwal. 2) Jani-ku 16. ja 17mal p. 3) Mihkli päwal.

Paides: 1) Kõünla-ku 3mal päwal. 2) Jani-ku 25mal päwal. 3) Mihkli-ku 10mal ja 11mal päwal.

Haapsalus: 1) Meäri-ku 10mal ja 11mal päwal. 2) Mihkli-ku 14. ja 15mal päwal.

Valdiskis: 1) Kõünla-ku 2sel ja 3mal päwal. 2) Mihkli-ku 21. ja 22mal päwal.

Uhhulas: 1) Esmapäwal enne Wastla päwa. 2) Mihkli-ku 24mal päwal.

Kaplas: 1) essimesfel redel pärast Mihkli. 2) kolmandamal redel pärast Meäri päwa.

Reblaste moisas 1) Mihkli päwal, ja weel 2 päwa. 2) Linna mümisfe laat Joulo-ku 19. ja 20mal päwal.

Märjama kirriko jures, kolmandamal Kris-
tusse tullemise Pühhal.

Ortikal, Neäri, ku 7mal ja 8mal päwal.

Jõeletmes: naddal pärrast Mihkli päwa.

Jõhwis: Mihkli, ku 24mal päwal ja weel
2 päwa.

Keila kirriko jures Mihkli päwal ja weel 2 päwa.

Kollowerres: Neäri, ku 17. ja 18mal päwal,
ja Wina, ku 4. ja 5mal päwal.

Kubbermango kohto kasso järrele ei pea
ennam lubba ollema, ei laupäwal egga püh-
hapäwal lata piddada, waid pääw pärrast
pühhapäwa.

2. Kia kubbernemangus.

Abja moisas, Mihkli, ku 2. ja 3mal päwal.

Antso moisas, Mihkli, ku 14mal päwal.

Aludro moisas, 17. ja 18mal Mihkli, ku p.

Helme moisas, 15mal Leikusse, ku päwal.

Käo moisas 10mal Porri, ku päwal.

Kantso moisas, 30mal Rukki, ku päwal.

Kastna moisas, 15mal Mihkli, ku päwal.

Killingi mois., 1., 2. ja 3mal Mihkli, ku p.

Kirrepeäl 17mal Mihkli, ku päwal.

Koorte moisas, 15mal Mihkli, ku päwal.

Wastemoisas, Oktobri, ku 2. ja 3mal päwal.

Kosse moisas, 24mal Rukki, ku päwal.

Kurresare liinas: 1) 6mal Webruaril hak-
kab suur saksa laat; petakse kümme päwa.

2) 1. Wina, ku päw. ja 3 päwa pärr. sedda.

Lustiwerre moisas, 15mal Porri, ku päwal.

Mönniste moisas, 10mal Mihkli, ku päwal.

Moisekaste mois., 10mal Augustil.

Mustwees Marti päwal.

Oldre mois., 10. ja 11mal Septembril.

Perno liinas, 20 Julil hakkab saksa laat;
petakse kolm naddalat. — Weiste ja hob-

bose laat esmaspäwal ja teisipäwal enne
Mihklit. Kolmas laat petakse esmaspä-

wal ja teisipäwal pärrast 3. Kr. tull. P.

Põltsamaal, 17mal Mihkli, ku päwal.

Põrawerre mois., 13mal Septembril.

Räppinas, 4mal ja 5mal Mihkli, ku p.

Rossi mois., 24mal Leikusse, ku p.

Rouge mois., 8. Mihkli, ku p.

Senno mois., 21. Mihkli, ku p.

Tarto liinas: 1) Suur saksa laat, hakkab
pääw pärast 3 Kuninga pääwa, petakse
kolm nädalat. 2) Peetri-laad, 29mal
Junil. 3) 8mal Septembril. 4) Mihkli-
laat 29mal Septembril.

Tarwaste moisas, Peetri pääwal.

Walga liinas: 1) Saksa laat, hakkab
2. Webruaril, petakse 8 pääwa. 2) Jani
pääwa laat. 3) Mihkli-laad 24mal Mih-
kli-ku pääwal. 4) Marti pääwa laad.

Wastfeliinas Mihkli pääwal.

Werro liinas, 1) Jani pääwal. 2) 24. Mih-
kli-ku p. 3) 22. Küninla-ku p. suur saksa
laat 8 pääwa. 4) 10mal Talwe-ku p.

Weski moisas, 15. Porri-ku pääwal.

Willandi liinas, 1) Saksa laat 2. Künin-
la-ku p. 2) Jani-pääwa laat. 3) Mihkli-
laat 24. Mihkli-ku pääwal.

Keisri Herra Suggoselts.

Nikolai I. Wenne: Rigi Ülemwallitseja ja
Keiser, sünd 25. Junil 1796. — 46 aastat.
Aleksandra Weodorowna, Keisri Praua,
sünd. 1. Julil. 1798. — 44 aastat.

Nende lapsed:

Suurwürstid:

- 1) Aleksander Nikolajewits, Wenne: Rigi
anjärje pärria, Tsesarewits, sündind
17. April 1818. — 24 aastat, ja tenima
Praua Tsesarewa Maria Aleksandrowna,
sünd. 27. Julil 1824. — 18-aastat.
- 2) Konstantin Nikolajewits, sündind 9mal
Septbr. 1827.
- 3) Nikolai Nikolajewits, sünd. 27. Jul. 1831.
- 4) Mihhail Nikolajewits, sündind 13mal
Oktobr. 1832.

Suurwürsti printsessid:

- 5) Maria Nikolajewna, sünd. 6. Aug. 1819,
laulatari 2. Julil 1839 Feugtenbergi
Wallitseja, Maksimiliani prauaks.
- 6) Olga Nikolajewna, sünd. 30. Aug. 1822.
- 7) Aleksandra Nikolajewna, s. 12. Junil 1825.

Keisri wend.

Suurwürlt Mihhail Pawlowits, sünd.
28. Jan. 1798. — 44 aastat.
Temma Praua: Helena Pawlowna, sünd.
28. Detsem. 1806. — 36 aastat.

Nende lapsed:

Suurwürsti printsessid:

- 1) Maria Mihhailowna, s. 25. Webr. 1825.
- 2) Elisabet Mihhailowna, s. 14. Mai 1826.
- 3) Katarina Mihhailowna, s. 16. Aug. 1827.

Keisri ded.

Maria Pawlowna, sündind 4mal Webruaril
1786, laulatati 3. Aug. 1804 Weimari
Ma Wallitseja Karl Wridrifi prauak.
Anna Pawlowna, sündind 7. Jan. 1795,
laulatati 21. Webr. 1816 Hollandi Ma
Kunninga Willemi II. prauaks.

Keisri tüttre tüttar.

- 1) Aleksandra Maksimilianowna, sündind
8. Martis. 1840.

Tuttustamissed ja lahked
maenitsemissed,
meie armsa Eesti-ma rahwa heaks.

I.

Kunninga Salomoni Sppetusse sannade
seest loeme: „Urra olle nende seas, kes wina
lakkwad; sest lakkuja ja prassia saab wae-
seks, ja lakkuminne teeb, et peab ride hilbud
selga pannema.“

Uks moistlik au wäart Harjo-ma perre-
mees tulli küünla ku hakkatusses Jerwa-
male, et saaks seält ennesele wiis ehk kuus
tuggewad koormad dlgi osta. Temmal olli
koddok faunis suur lojüste karri, ja ei lootnud
mitte, omma põhho-warrandussega täieste
lābbi aiada. Olli sepārrast sedda tarka
nou wōtnud, seddasamma maia tarwidust

aegsaste ennesele murretseda. Joukas tallo-
mees, mis ta olli, kel nelli priisked hobbofed
koddoo, wõttis ta segipärrast omma kaimisse
teed jalla ette, et kaup saaks enne walmis teh-
tud, kui järrele sadetakse. Hobbofed lasksid ka
koddoo tarwis hao weddamisse pärrast. Se
moislik holas mees juhtus ühhel õhtul, kui
pimme olli, ühhe kõrtsi ette, kust emalt jo rah-
wa diskamist ja mõllamist olli kuulda. Muido
ei olleks kül mitte hea melega senna sisse
astunud, sest et se aus mees ei armatsend
koggoniste mitte nisuggust kofta, ja et need
üllemal nimmetud Salomoni sannad temma
meles seisid: „Ärra olle nende seas, kes
wina lahkuvad!“ — Olli agga üsna ärra-
wässind ommast pitkast kaimisest, ja kõht
olli tühi. Piddi hädäda pärrast kõrtsi sisse
minnema. Kõrtsmik tuli lahkest temma
wasto, kulas järrele, kaugelt piddi ollema,
ja pakkus temmale kofhe külma peäle omma
wina puddelit. Teine tännas ja ütles, et

olli hopis teine nou külma wasto õppind
wõtma. Kulas järrele, kas piddi külma
wet toas ollema, ja kui kõrtsi tüdruk otse
weedmbriga uksest sisse astus, pallus teekäia
ühhe puhta tobi, ja jõi poolt topi ossa ärra.
Nahwas, kes seäl laua ümber istisid, wina
puddel kest laua peäl, hakkasid sedda meest
täie suga naerma. Teine kitis neile, et olli
selle külma joma-aia järrel kofhe läbbi ja
läbbi soiaks läinud. Istus siis üksiko kofta
mahha, wõttis leiwa kotti lahti, luges
isseenneses lühikesed palwe sannad, ja
hakkas söma. Se ei wõtnud temmale paljo
aega. Panni peagi leiwa-kotti jälle kinni,
ja tännas Jummalat toido eest. Kui wõt-
tis pipo kätte, kulas temma kõrtsmikko käest,
kas piddi head puddel-õllut seält kõrtsist
sama? Kõrtsmik tõi üks puddel temma
kätte, ja wallas ühhe kruusi sisse, kus liggi
pool puddel sisse läks. Teekäia sowis sedda
teist poolt kõrtsmikule. Sesamma sai

sedda wisi kohhe sõbraks mehhega, istus
temma kõrwa mahha, tombas omma pipo,
ja mõllemad said peagi maggusa jutto peäle.

Kui teekäia omma käimisse nou olli
üllesannud ja järrele kulanud, kust ja kuidas
wisi temma omma kaubaga keige parreminne
saaks korda, siis, kui se olli läbbi rägitud,
küssis temma, mis rahwas need piddid olle-
ma, kes seäl laua ümber istisid, ja sai teada,
et ollid ühhest küllast, mis pool kolmat
wersta siit ärra, ja ühhe teise moisa järrel
olli. Sellesamma teise moisa herra olli
ommad kaks kõrtsid, mis kesi küllade sees
ollid olnud, hopis kinni pannud, ja kol-
mandama sees, mis sure maantee äres, ei
joosnud muud kui õllut. Selle hoolla ja
targa moisawannema junkur olli kül puud-
nud, kangeste selle wästo seista, ja herrale
sedda ette rakinud, et temmal ei piddand
sest muud kui suur kahjo tulles; sest et
need küllarahwas, kes lakkumisse peäle ollid

dypind, lähkäksid siis teise walla kõrtsid
otsima, ja selle pitkema tee parrast weel en-
nam sedda kallist aega raiskama. Se au-
wäärt moisa herra lotis jälle, et sellesamma
pitkema tee parrast monned ommeti ehk läh-
käksid eddespidi sedda käimist wõdra kõrtsi
pole mahha jätma. Ja kui neid agga ka
paar tükki olleksid, kes wina parrast ei
raatsiks, omma kallist aega raiskama,
siis jo se maksaks sedda kül, sest walle kassust
ilma jada, mis wina lakkuminne moisale
sisse kannab. Agga olgo ka, et segi lotus
ühhe ehk teise parrast piddi eßiotsa tüh-
jaks jama, siis moisa herral jääks ommeti
kui hinge warrandus se hea tunnistus süd-
damesse sest, et omma walla parrast olli
ni paljo, kui temmal woimalik, selle pattuse
wina jahimisse wästo tõrgunud.

Se wõdras teekäia panni seäl kõrtsis
keige rohke minne immeks, et laua jures
kolm perrenaeft jodikude hulgas istusid,

ja et nemmad weel ennam diskasid ja kar-
jusid kui mehhed issegi. Pattune naljaheit-
minne ja roppud laulud ollid häbbematta
wisil nende suust kuulda. Rõrtsmik rakis
sallaia teekäia kõrwa sisse ja ütles, et need
kolm perrenaesed hopis tihhiminne weel, kui
need meesterahwas siin kõrtsi kohhal ollid
nähha. Teekäia kulas siis järrele, kuidas se
pattune ellaminne ial bige perrewallitsus-
sega ühte sünniks, ja kas nende maia asjad
ei olleks sest mitte hukka läinud? Rõrtsmik
andis se peäle sedda wastust, et selle wanne-
ma perrenaese jures nende seast, kes seal
üllewel otsas istus, ja kel hirmus sinnine
palle karm olli, — et temma perre jures se
selgeste kül jubba wälja paistaks, et temma
maia langemisse peäl olli, ja et lapsed ja keik
seal perres hukkaminnemisse augo liggi ollid.
Mees olli kül monned head aastad kangeste
püüdnu, perrelangemisse wasto seista; ag-
ga kui sest ei tulnud ühtegi wälja, sest et per-

renaese kofkohoidminne seal maias pudus,
siis mees olli ka, Jummal parrago, hakkand,
sedda abbi omma kibbeda kurwastusse wasto
walle wisil kõrtsist ennesele noudma.

Nende kahhe norema perrenaeste pär-
rast olli kuulda, et ollid wast hilja sedda
pahha kõrtsi ammetit hakkand prukima.
Agga eks ei olle selle alwa ammetiga se seg-
gane luggu, et ürrikesse aia järrele hakka-
jad jouawad ehk koggone nende ette, kes
omma kurja ellamisese polest neile juhata-
jaks ollid olnud! Et siis ka nende kahhe no-
rema naeste pärrast kül olli karta, et läh-
haksid omma perrega ehk peagi hukka; siis
olli sel aujal teekäial ni halle meel nende
pärrast, et wõttis ennesele julgust, nende
ette astuda ja neile sedda wisi räkida:

„Urge pange mitte pahhaks, kui minna,
kes teil üsna wõdras ollen, ennesele mahti
wõttan, teile sedda üllekräkida, kellest minno
südda praego täis on. Halle luggu on

jah wiſſiſte ühhe kullaga, kus ſurem mees-
terahwa arro lahkumisse ja praſsimisse
peäle heidab; ommeti ei ſünni weel mitte
lotuſt ſelle kulla pärraſt hopiſ ärraanda,
ſenni kui ſeäl moiſtlikkud ja jummalakart-
likkud perrenaesed tarſa walliſuſt omma
maiade ſeē tuggewaſte finni peawad, ja
laſtele ning perreallamattete trui kaſwa-
tamisse ja maenitſemiſſe ning omma enneſte
auſa ellamiſſe läbbi heakſ õppetuſſeſ ſa-
wad, nenda et ka laſte ning perreallamate
meelt norelt jo Jummalakartuſſe pole ſaab
känatud. Sedda on arwamatta paljo
head, miſ ükſ auwäärt perrenaene ſaab
korda ſata. Tarſ Salomon ei ütle mitte
ilma aſjata omma õppetuſſe ſannadeſ:
„Wahwa naene on omma mehhe kroon;
igga tarſ naene ehhitab omma koiä ülleſ;
ükſ naēſterahwaſ, kēſ Jehowat kardab,
ſedda peab kiitma; temma tödd kiitwad
tedda.“ Meēſ ükſi ei ſa praſsimiſſe läbbi

omma perrekohhta mitte üſna laggedakſ
tehha, kui temmal agga koddō auſ perre-
naene on, kēſ omma maia targate walli-
ſeb. Wanna ſanna ütleb: Rahhe, miſ
pōllo peäle langeb, rikkuſ ühhe aäſta leiſuſt
ärra; agga jämme rahhe, miſ kōgi peäle
ſaddab, panneſ kēiſ maia põrmuſ. — Ning
tdeſte, kuſ ükſ meletō perrenaene mõllab,
ſeäl kēiſ tō ja waew ei moddu ühtegi, ja
kēiſ Jummalä õnniſtaminne ollekſ ſeäl
ilma aſjata. Miſugguſe perre laſſed täh-
hendawad ſelgeſte wälja, et emma üſna
kōlwato on. Se ſüddame wigga, miſ em-
mal on, ilmub kēige perre jureſt. Mehhe
kōwweruſ ſaab mitmel wiſil targa ning
jummalakartlikko naeſe läbbi finni kaetud;
agga kuſ jummalakartmatta naene praſſi-
miſſeſ mõllab, ſeäl pannaſſe kēiſ auſad
kōmbed naeruſ. Mehhed ei ſalli wahhel
koddō ſedda mõllamiſt mitte, miſ iſſegi kōl
wäliſ prukiwad; agga meletumad naeſed

on selle maia alw happotaigen, ja sest kannab keik maia omma nurjatumat näggo ja pahha haifo ennese ees. — Emmad ei to mitte üksnes laste ihhud ilmale, waid sawad ka nende hinge juhatajaks. Meist tulles laste esimenne õppetuse wälja, kaigo se hea ehk kurja peäle. Kui usmata meel, hääbematta ello ja praßimisse himmo emma süddames ligub, ja wina: katk temma liis-mette sees asset on wõtnud, oh siis wäeti lapsokenne tombab emma rinna otsast ennesele sallaja kihwti. Ja kui lapsed on jo arrolissekse sanud, ja emma ei oska nende silmad Jummalala pole kånada, egga sedda janno ello: wee järrele noorte süddamette sees ärratada; waid kui emma hakkab laste ihsolikko janno wina warral kusstutama; kui emma neile igga kurjusse sees tähte annab: oh siis on seal perres keige päwade õhto ka, ja keik asjad jookswad seal üsna läbbi seggaminne.

Oh naesed! piddage sepärrast sedda au finni, mis Jummal teie ossaks on arwanud, ja ärge sage issegi mitte omma ennest teotajaks omma meletuma ello wisi läbbi!"

Kui jummalakartlik ja tark teekäia sedda wisi olli kõnnelenud ja omma nurga pole taggasi kallanud, hakkasid need kolm naesed hääbiga uksest wälja puggema, ja mehed läksid peagi tassasel wisil nende järrele koio pole. Kõrtsmik tännas sedda wõdrast meest, et temma mõnnusa maenitsusse peäle kõrtsis se waifne rahho luggu olli tunda, mis ammuft aiaft ni warra õhtul ei olnud seal mitte kuulda olnudgi. Hommikul nemmad jätsid teine teist Jummalaga, ja iggaüks läks omma tööle.

Ollid monned aastad wahhel, et se moisiulik Harjo-ma mees jälle sellesamma kõrtsi kohha peäle juhtus, ja seddasamma kõrtsmikko seält weel eest leidis. Teine kulas peagi se järrele, kuidas nüüd seal

umberkaudo rahwaga luggu olli lahkumisse
ja praßimisse polest, ja kas perrenaesed
isfearranis ikka weel sedda alwa kõrtsi teed
armsaks piddasid? Kõrtsmik wastas se
peäle, et pühha Jummal olli keige kolme
perrele, kus mehed ja naesed ühtlase lah-
kumisse peäle ollid heitnud, kibbeda ning
hirmsa karristamisega wõdraks tulnud.
Sest aiast se liig wina prukiminne olli selle
kõlla rahwa jures hopis wähhemaks sanud,
ja naesterahwa hulgast ei olnud mitte üh-
teainustki ennam leida, kes, wina jomisse
pärast, kõrtsi ukse allusse ülle jalga olleks
tõstnud, egga koddõ wina piddanud. Ugga
kõl need ollid ka üsna rängad ja kolledad as-
jad olnud, mis neile kolmele seäl kullas ollid
juhtund. Meedsammad halledad asjad andsid
üsna selgeste teada, et pühha Jummal ei anna
ennast mitte pilkada neist, kes häbbematta
wisil neid kaskusid mikski ei panne, mis pühhas
kirjas lia winajomisse pärast on ülles pandud.

Üks neist kolmest perredest, kellest seäl ülle-
mal olli kuulda, et perremees ja perrenaene
ennast ollid ühte wisi jomisse ja praßimisse
himmo sisse annud, sai ränga wõlla ja kib-
beda leiwa pudo läbbi hopis otsa. Mees
langes peagi haige modi peäle. Koggone
kehha paistis temmale ülles kui pak. Tulline
wallo tombas keif temma sissekõnda kofko.
Kõkis selle hirmsa wallo pärast kui mets-
ellajas monned terwed päwad ja ööd, senni
kui surm wimaks suud temmale kinni sulgus.
Naene sai omma wie lastega hulkumisse
peäle, ja satis omma wannema lapse kerja-
missela wälja. Ühhel õhtul se willets loom,
kel ei olnud muud kui monned hilbud umber,
ei tulnud mitte koiõ. Kolmandamal hommi-
kul wast leiti tedda surnud. Kibbe kilm ja
fange tuisi olli tedda tee peäl ärrawõtnud.
Kui surnut emma kätte todi, lõhkes emma
südda lõhki, et äkkilist surma surri. Monned
halleda süddamega tallopoiad seäl kullas
murretsefid selle õnnetuma naese mattuksed,
ja wõtsid need nelli waesed lapsed kawatikkaks
enneste jure ülles.

Teisel joma-naesel sündis ka wägga kibbe
willetsus. Talwel, mil temma omma wimist
lapsokest weel immetas, ei raatsind temma
segipärrast mitte, kõrtsist mahha jada, waid
katsus ennamiste iggal õhtul sedda nurja-
tumat teed, omma pissokest süles kandes.
Ühhel õsel, mil kange külmi järsko sulla järrel
olli juhtund ja teed libbedaks teinud, hakkas
sesamma alw naene omma süle-koormaga
ja raske peaga sedda teed koiu pole katsuma.
Pole tee peäl libbises temma ja kulkus ühhe
kohha peäl mahha, kus kaunis suur kiw-
i: äres olli. Sedda waest wätimat lapsokest
lobiti wasto kiw-
i, ja emma langes omma
raske kehaga temma peäle. Kui naene olli
waewaga jalge peäle sanud ja omma last jälle
sülesse wõtnud, siis laps ei annud tül aega
ühtegi heält kuulda, nenda et emma jo arwas
tedda surnud ollewad. Uuga pärrast hakkas
ni hirmsal ja wallusal wiisil küssendama, et
kalso olleks woinud sest haledaks minna.
Kui emma temmaga wimaks waewalissel
wiisil omma maiasse olli sanud ja omma last
lääbi katsunud, leiti, Jummal parrago, mol-

lemad säreluud katti murtud ollemast. Se
kibbe hirm, mis siis wast emma peäle langes
ja temma läbbi süddame leikas, se satis tedda
wimaks parrema peäle, nenda et hakkas,
omma õnnetumat jomisse himmo hopis ärra-
wanduma. Helde Jummal olli aitnud, et se
lapsokenne, kui olli kängemaks lainud, omma
jalgade peäle sai tuggewaste toetada. Taewase
Jessa arm ja hallastus põris seal perres wan-
nematte meelt parrema pole, sedda wiisi, et
nende ello hakkas nattuke hawalt moistlikkaks
ja targaks minnema. Jummal õnnista-
minne olli neile nähtawal wiisil abbiks, et said
priskestes ellada, ja et laste kaswataminne ja
maia wallitseminne neile hästi korda läks.
Wina pruukimist, egga selle kurja kiusamist
ei olnud sest aiaist seal perres ei suggugi
mitte ennam nähha.

Uuga se kibbe karristaminne, mis needsam-
mad perrewannemad enne sedda ollid katsnud,
ei sanud segipärrast selle kolmandama jodiko
perrenaesele mitte tarwilisest õppetusest;
waid temma pididi weel hopis hirmsamat näg-
gema. Kui mees olli ärrasurnud, ja mois selle

leßnaese pallumisfe peäle sedda perrelohta
fatseks temma fátte játnud, ei jálsand se alro
naene ommeiti tagga járrele mitte, omma jo-
misfe himmo tallitada. Úhhel óhtul se olli, et
naene jálle úsna joobno peaga koto sai.
Temma kolm last maggasid jo súggawaste.
Wannem laps olli tuld holega árrakustutand.
Sullane olli moisa asjade párrast koddunt
árra, ja túdruf moisas fedramas. Naene,
kui olli tuppá astunud, puhhus tuld úlles,
panni peergo póllema, ja pistis sedda seina
wahhele. Omma uimase peaga ei pannud
táhhele, et takko hunnif selle kóhha liggi olt,
waid wisfas ennast sángi peále, ilma tuld
kustutamatta. Se willets innimmenne ei á-
kand mitte enne úlles, kui koggone tubba ja
temma sáng issegi jo pólles. Nádda párrast
peásis tullest lábbi ja sai toast wálsja. Kui
selle hirmo lábbi wast táie arro peále olli sa-
nud, siis wast háffas omma kolme laste peále
mótlema. Senni olli tulloke ni suurt woimust
wótnud, et emma ei saand ei milgi kómbel
ennam uffest sísse. Kulis kúl seest weel sedda
wimist laste wingumist ja físsendamist, agga

póllew kattus mattis jo kék úmberringi, ja
peagi neid kolm lapsokessi tullegega finni.
Abbi sai wágga hiljaste senna kóhta, sest et
se úksif perre ja kounis káugel kúllast árra olli.
Kui rahwas sai kótko jooksnud ja wimaks
tullest jággo sanud, ei olnud toast laste asse-
mel muud úhtegi náhha, kui kolm pissokest
tuhha hunniko. — Se hirmus assí ríffus
selle ónnetuma naese arro peast árra: ta láks
koggone hulluks. Pistis nago metsellajas
senna pásko metsa jooksuma, mis pool wersta
maad seált kóhhalt háffas. Kúl halleda súd-
damega innimesfed kátsusid tedda kátte sada;
agga ta jooksis kui pódder, ja kaddus metsa
sees nende sílmade eest hopis árra. Kúlla
kaupa otisid rahwas tedda káks terwed páwad.
Zuhtusid wimaks senna sose, mis teine pool
metsa olli, ja leidsid úhhe kóhha peált selle
willetsa loma kátki fístud rie hilbud ja mon-
ned kóndid. Hundid ollid temma kóhha, mis
temma omma wina lákkumisse lábbi neile olli
walmistanud, ennestele párrinud.

Gesamma halle luggu sai kékge rahwale
seált úmberkáo do hirmo-óppetusseks. Wan-

nad ja nored haffasid sedda wina prulimist mahha jätma ja ärrawanduma. Se moistsit teekäia, kellest seäl üllespidi kuulsite, wiis need halledad ja hirmsad sannumed omma ellamisse kohta, ja se wärristus, mis selle juttustamisse läbbi rahwa peäle tuli, sai ka seäl, Zummala arowitamisse warral, monnette jures ni kindlaks õppetussels, et neidli sest pattusest wina lahkumissest sai peästetud.

Algga teie, oh armsad luggejad, kas wõttate nüüd ka sest halledast asjast, mis seäl olli sündinud, targa märko sure ja pühha Zummala wallitsussest? Nenda kui Zemma wana naste on teinud, et laskis wahhel kangelastele omma pühha tahtmist hirmotamisse läbbi kullutada, ja nenda kui ollete jo ommast katekismussest õppind, et pühha Zummal selle wastase Issraeli rahwale Mosesse läbbi omma kumme käske koue, mürristamisse, walgo lõmisse ja tullelegega andis, et keik se Sinai mäggi seäl wärrises, — sedda wist hirmotab se pühha kohtomoistia üllemel weel tännini rahwast, kes ei anna ennast mitte heaga eggarahho sannade läbbi targema nou

pole kånada. Algga sest, et se liig jominne üsna nähtawal wiisil ja nago wäggise sedda lahutust Zummala ja innimeste wahhel teeb; sest et need, kes ennast selle õnnetuma himmo sisse annawad, keik omma ilmalikko au, keik omma head põlwe, agga ka keik omma iggawest õnnistust kääst ärra kautawad, ja otsekohhe omma hukkaminnemisse peäle lip-puwad, — sepärrast panneb se hallemelelinne taewane Issa aioli kül kelledal wiisil sedda ihho ja hinge ärrarikmist nende silmade ette, kes ennast weel annawad, Zummala ning ristiinnimesse mele pole pöördä. Oh wennad ja õed! ärge odage mitte sedda kibbedat Zummala witsa, waid, enne kui se teie peäle saab, lahkege sellesamma jonega keigest sest ärra, mis wimaiks teid sadab häbbi, melehaigusse, ning keige mu ihho ja hinge kahjo sisse! Kui wõttate ennestele sels tõssist ning kindlat meelt, siis Zummala õnnistaminne ja arowitaminne saab teile õnsaks ossaks.

Algga et teie hulgast monned au, wäärt innimesed on — ja andko helde Zummal, et õige paljo neid olleksid — kes himmustawad

ifka rohkeeminne selle pahha ammeti, selle lia
jomisse parrast, sõbra maenitsusse sann
kuulda, et neid saaks weel kindlaminne selle
meletuma kombe eest hoitud, siis leiate kohhe
siit selle teise numbri alt weel monned õppe-
tusse sannad selle tarwis.

II.

Sago teile, armsad luggejad, esmalte
teada, et ma-ilm monni tuhhat aastat kind-
laste olli seisnud ja innimesed priksuste ella-
nud ilma wina põlletamatta ja wina jomata.
Wannaste ei olnud muud joma-aega teada,
kui wet, pima, õllut ja mõddo. Wast parrast
sedda suurt wee-upputust, mis selle peawan-
nema Noa aial sündis, ja mis saab arwatud
kuusteistkümmend sadda aastat parrast Uda-
mat, innimesed hakkasid sedda marja-wina
tundma. Ei olle weel täis kaks sadda aastat,
et meie maal põllew-wiin on hakkand õllest
ülle minnema, olgo kül et hea õllut innimesi
hopis enneminne terwisse ning tuggewa ihho
rammo jures hoia, kui wiin. Need keige wan-
nemad kirrilo ramatud annawad sedda ka sel-

geste teada, et innimesed sel aial, mil winast
ei olnud weel ühtegi kuulda, ehk mil sel da ar-
waste wast leiti, — et siis innimesed ea polest
paljo wannemaiks said, kui meie päiwil. Ja
moisa wallitsusfed said ka diete hästi läbbi
ilma wina põlletamatta. Parrast sedda et wiin
hakkas moisadest ifka rohkeeminne jooksema ja
kõrtsides alwema hinna eest sama, õppis hulk
rahwast, sedda pahha asja maiades piddama,
ja sedda, Jummal parrago, ommaiks iggapä-
waseks joma-aiaiks pruukima.

Teisels. Kas ollete kül sedda arro nattu-
selgeminne piddanud, mis ränk tullutaminne
se on, mis seäl perres tehakse, kus perremees,
perrenaene, wannem poeg, kui ta jubba noreks
mehheks on sanud, ja perresullane sest winast,
mis maias petakse, igga söma al su-täis wõt-
wad? Se on siis kolmkord päwas, ja igga
su-täis kahhe koppika eest agga arwatud, se
kannab ühhe sesugguse perre sees aasta peäl
wäija ni paljo kui kahheksakümmend seitse
rubla ja kuuskümmend koppikast. Ja kui
sedda agga kümme aastat selsammal wiisil
prugitakse, mis ei näita ommeti mitte ülle

wägga liga ollewad, siis se kullutaminne tou-
seb seäl perres ni sureks, et ta kahheksa sadda
seitsekümmeend kuus rubla wälja teeb. Kui
sesamma hulk rahha saaks iggal aastal
Kredit-kassa intressi peäle pandud, siis se
kannaks kümme aasta järrele iggal aastal
kolm kümmeend nelli rubla ja kümme koppelast
kassusid, ja se pärris-rahha jääks segipärrast
terweks. Kui suurt abbi saaksid perrewanne-
mad neist kahheksa sadda ja seitsekümmeend
rublast ennestele hädada aial. Ehk kui heide
Jummal rängama äppardusse eest nisuggust
pärret hoiab, kus rahwas targaste ning moist-
likkult ellawad, siis se warrandus, mis neile
sest sai, et jätsid wina kullutamist mahha, se
aitab ka pärrajaste seks, et sawad omma arm-
sa laste ello-äsfutamist toimetada, ja et lapsed
nende au mällestust siis weel õnnistawad, kui
wannemad ammogi jo kalli rahho sees siit on
lahkunud. — Uggasest rängast kullutamisest,
kellest teile seäl üllemal arro tehti, sate nüüd
isfegi sedda ärraarwata, mis seggane luggu-
nendega on, kes ei aia ei ammogi mitte igga
täie innimesse kofta kue koppelaga päwa

peäle wina eest läbbi, waid kes, peäle sedda
koddust pruukimist, weel kõrtsides kolme ehk
nelja wõrra sedda kullutawad. Eks nisuggu-
sed meletumad lomad ei lähha keik omma
wilja warrandust omma õnnetuma jomisse
himmo tarwidusseks ärraraiskama, ja aas-
tast aasta ikka raskeima wõlla sisse langema?
Ja kui willi üsna otsa on lõpnud, ehk kui tei-
sed, kel ep olnud wilja - terra maas olnud,
segipärrast omma laffumisse jahti ei sa wai-
gistada, eks need ei hakka pettusse ja war-
gusse läbbi sedda patto-rahha seks ennestele
noudma, ja eks ei sa wimaiks üsna rõõwli
ammeti peäle? — Se maks, mis wina eest
ärrakullub, on hopis surem, kui keik se, mis
krono maksso ja keige mu seätud maksso jure
tarwitakse; ja et tännini ikka weel hulk rah-
was sedda wina-maksso ei tahha mahha jätta,
sest on kül arwata, kust tulleb, et nemmad keik
kässolikud maksud ikka wõlgo jätwad, ja
miks pärrast nemmad ühtepuhko waesemaiks
lähwad. Se tarf Giral ütleb: „Se tõmees,
kes jodif, ei sa rikkaks, ja kes sest pattust ei
holi, se langeb järk järgult.“

Kolmandeks. Wiin on se us, mis mitte
üksnes rahwa warrandussest närrib, waid
ühtlase ka nende terwisest. Gesamma teine
tahjo saab kui wägga ilmsiks nende jures, kes
wina lialt pruukiwad. Innimenne lähhab sest
nähtawal wisil enne aego wannaks ja nõdraks.
Se seestpiddine wallo saab temmale ilka lib-
bedamaks. Koggone kehha aiab paisuma; nahk
hakkab lõhkema, ja selle innimese surma hai-
gus on ennamiste se wallus wee-tõbbi. Keif
sissekond on temmal mustaks kõrwerud ja nago
ärrapõlletud. Monnette jures, kes kanged jo-
dikud on olnud, on se hirmus luggu nähtud
olnud, et aiwa tulleleer nende kurgust on wäl-
jaaianud, ja et nende kehha on wimaks lõggi-
nal põllenud, sedda wiisi et neist ei olle muud
kui weike tuhha hunnik järrele jäänud. — Kes
sedda wina-jomist on kord hakkand pruukima,
ei temma sa ellades mitte heaks seista se eest,
et ehk temmal wimaks se kurri kiusatus ni kan-
geks ei lähhaks, et temmagi ellawas ihhus
hakkab legima, ja et temma kehha purruks ärr-
apõlleb. — Ka nende jures, kes sedda wina ei
prugi jārsko lialt, waid ennamiste kassinaste

agga, se tahjo, mis winast üllepea terwisele
tulleb, ei ja nende jures segipärrast mitte hopis
mahha. Need keige targemad tohtrid finnita-
wad ühhemelelissel wisil, et piritust wina sees
sallajaks kihwtiks tulleb arwata, mis pitka
peäl werd soonte sees paksuks ja mustaks tom-
bab, ja mis läbbi kops ja maks saab rikkutud.
Sestsamast se peab ka tullesma, et kümme
innimeste hulgast, kes ommast kahhekümne-
mast ello aastast on hakkand, olgo ka mitte
ennam kui üks ainus su-täis wina igga pääw
wõtma, kahheksa neist kümme aastat warre-
minne ärrasurrewad, kui siis, kui olleksid wi-
nast hopis ilma jäänud. — Sedda seestpiddist
wallo, mis pitka peäle wina pruukimisse järrel
jouab, jodikud ei tahha mitte wina, waid mu-
wigga süüks arwata, ja sest sawad selle wal-
lemõtlemisse peäle, nago tunneksid selle wina
wallo wasto jälle wina läbbi abbi. Eks se
walle mõtte ei tulleks peagi selle meletuma san-
na sarnatseks arwata, mis Jesusse waenlaste
suust oki kuulda sel korral, kui lükkasid Jesanda
peäle sedda süüd, et ta kurjad waimud wälja-
aiab kurja waimude üllema läbbi.

Wiin saab k  l wahhel   ssimesse jonega sedda seest;
 piddist wallo suggu waigistada ja tuimaks tehha,
 ja se on sesamma, mis jodikuid   ksitab. Sest sedda
 ennam nemmad sedda walle-abbi ennestele wina
 l  bbi   tsiwad, sedda suremat h  dda tewad nem-
 mad ennestele seest, nenda et foggone nende ihho
 saab rikfutud. — Weel on need targad arstid
 saaw  rra sedda pahha asja holega l  bbi katsunud,
 ja ühte wisi   tsust sanud sest, et wiin ei l  hh  
 innimeste sees mitte werreks egga lihhas, nenda
 kui feif terwed toidusse asjad ihhule sedda head
 tewad, waid et wiin ei te m  nd   htegi kui sedda,
 mis piitsa hobid   rraw  ssind hobbosete tewad, ja
 mis sedda waest loma   rrikesseks aiaks k  l hir-
 mutawad ja joofma pannewad, agga mis ei anna
 temmale mitte üksnes   htegi rammo jure, waid
 mis tewad, et ta foggone   tsa lõppeb. Wiin on
 innimeste jures piitsa assemel: teeb neid   ssimes-
 sel filmapilkmisfel wirguks, agga p  rrast näitab
 foggone nende teggomood rippakal kui wanna
 kullund narts. Neid ei olle teist wisi n  hha, kui
 et igga astumisse jures tuikuwad ja tura tara
 käiwad. Ka keskealisjed innimesjed l  pwad lia
 wina; jomisse l  bbi hopis   rra, lähwad jouotumaks
 ja rammotumaks kui w  timad lapsed; käed ja
 jallad wabbisewad; filmad l  wad mustaks; n  g-
 geminne, kuulminne ja feif teised meled j  twad
 aegsaste omina tenistust jodikude jurest mahha.

Mitto ja mitto nende hulgast lähwad omma pea-
 arro polest nõdraks ja ruminalaks. Sedda on iggast
 k  hhast leitud, kus hullude honed on, et ikka seits-
 mes innimenne selle willetsa feltsi seest lia jomisse
 l  bbi senna on sanud.

Reljandeks. Wiin ei sada innimestele ei
 ammogi mitte ihho polest üksnes arwamatta suurt
 kahjo, waid se hinge kahjo, mis sest touseb, on
 hopis surem weel. Range wina; prutimisse l  bbi
 jodikkud lähwad päwast päwa pahhemaks ja nur-
 jatumaks süddame ja m  ttebe polest. Ja eks sa
 ei tea issegi mitte, armas luggeja, ja eks ei olle
 sedda halleda süddamega kuulnud ja näinud, et
 wiin   rratab ühte puhko rido ja taplemist abbiello
 rahwa wahhel, nenda et need, kes Jummalala rahho
 ja   nnistamisse sannadega selle nouga said k  kko
 antud, et piddid teine teist parrema pole aitma
 hinge polest, ja et piddid woido p  rrast sedda ello
 waewa teine teisele fergitama — et needsammad
 lakkumisse järrel hakkawad kui wiimsed waenlased
 issekeskis ellama. Eks sinna, armas luggeja, ei
 sa iggast perrest, kus sedda wina kui w  drast-jum-
 malat kummardakse, selgeste n  hha, kui w  gga
 laste kaswataminne ja kolitaminne seal nurjaks
 l  hh  b. Egga sedda ei olle ka mitte teist wisi lota,
 sest et wannematte kurri ellaminne allati laste
 filmade ees on. — Ja kuidas nisugguste alwa
 innimeste ellaminne nende naabrettega on? Eks

nemmad ei tülita ja waewa feif rahho nouddad ja jummalafartlikkud hinged omma taplemisse, tiggedusse ja taggatusamisse läbbi? Kui nisuggusel ülleannetumal jodikul ei olleks ka muido kül mitte tiggedat rõmo sest, ommad naabred kahjo siäse sata, ommeti se wina:jaht, mis ühtepuhko temma peäle aiab, ja se prassimisese ja hulkumisese himmo, mis tedda felab, omma ausa tö läbbi ennesese sedda ello tarwidust murretsemast, — sesamma temma wina:jaht, mis feif temma joudo ärranül: gib, se sunnib tedda nago wäggise, et temma naabrette käest sedda ärrawarrastab, mis se õnneto jomisese himmo temma peäle panneb, kui omma willetsa wangi peäle. Agga feige halledam assi temma jures on se, et temma igga firriko torni eest, mis temma ka emalt agga nääb, tullist hirmo ja wärristust tunneb feige omma liikmerte sees. Nenda on temma armotumal wiisil wõdraks sanud omma hallastaja Jummalaga, omma hinge lunnastaja Jესusse Kristussega, ja omma ennesese hinge õnnistussega.

Wiendeks. Mis arwate nüüd, armsad luggejad, kas kül sel willetsal hingel peaks sest abbi sama, kui ka hakkab wahhest kassinaminne sedda wina:jomist prukima? Oh kui mitmest on se sedda wiisil katsutud sanud, agga kui wahhe neid on, kes ommeti tagga järrele ei hakka ueste jälle ennestele wiisiks wõtma sedda liga wina:jomist! Sest ka selle

kassina prukimisega kaswab se himmo wina järrele nattuise hawalt ikka kangemaks, nenda et se peagi jälle sedda waest nõdra innimest wannal õppind wiisil hopis ennesese alla woidab, ja siis tedda mitte ennam lahti ei anna. Seeb se on, et feif targad innimestsed sedda tðeks tunnistawad, et ei olle muud uou mitte, mis läbbi jodik ommast pahhast kippu: missest täieste jäggo saab, kui et temma sedda wina:prukimist hopis ja wiimse tilgani mahha jättab ja sedda üsna ärrawannub. Se üksnes hoiab tedda wast kindlaste se eest, et ei lange mitte ueste jälle. Kui feigi agga ehk üks nelli naddalat sedda wina: himmo ülle tubliste on woitnud, siis südda isse hakkab selle wasto pannema, nenda, et peagi palja wina haiso wasto tülkastab. Wõitfe siis teiegi, armsad luggejad, sedda tarka nou ennesese tele, et teie, ei mitte üksnes kassinaste, egga arwaste agga, su:tais wina ei wõtta, waid et teie sest hopis lahute ning tagganete.

Wimaks sago teile teada, et jubba mitmes rigis rahwas on ennast ruhhandate kauba selle nouga kofko annud, kindla sanna ja tootusse läbbi sest pahhast wina:jomisest hopis lahkuda. Ja kui ka üks ehk teine agga sedda omma kallist sanna tðeks sadab, ja sel wiisil Jummalale ja omma risti koggodussele au pakkub, se tulletago ennesese mele sedda, mis pühha firri ütleb, et „jubba ühhe pattuse pärrast, kes meest pärrandab, wõdta

on taewas." Agga Jummal olgo tännatud, neid
on woimato suur rahwa hulk, kes selle targema
nou pole on pöörnud. Menda on isseärranes
Amerika; Ma pärrast hiliaste teada antud, et seal
täieste kakssteiskümmeend tuhhat innimest arwatakse,
kes enne sedda üsna kanged jodikkud ollid olnud, ja kes
nüüd omma ihho ja hinge rikmisse eest on hoitud se
lääbi, et sedda wina:prufimist hopis on ärrawandunud.

Ollete nüüd ueste kuulnud, et teie wannematte
wannemad omma ello ilma wina prufimatta au:
saste on lääbiaianud, et wiin raiskab teie maia
warrandust; et wiin teie terwist pohjani kōifutab;
et sesamma hingewaenlane teie maia rahho ja teie
hea nimme rikub, teid keigesugguse kurjusse pole
arwatelles, ja sedda kallist rahho Jummal ja teie
wahhel tühjaks teeb.

Oh kallid luggejad, tännage Jummalat, et
Temma armo lääbi teie waimo filmad ka sest
polest on walgustud sanud, et nüüd selgeste teate,
kui wägga se liig wina:prufiminne wimaks sadab
hukkatusse peäle. Oh et teie keikide pärrast se
rõmus lotus woiks olla, et teid ja teie lapsi se
lakkumisse watto eest saaks hoitud! Kui ollete for:
ral sedda üht pahha himmo õnsaste enneste sees
ärrawoitnud, siis taewa inglid sawad teile ka kaitse:
jaks mitto teise patto wasto. Seks langego Jummal
õnnistaminne teie ja teie laste peäle põlwest põlweni!
